# GAZETA KRAKOWSKA

Nro 56.

Z KRAKOWA DNIA 12 LIPCA 1820 ROKU WE SRODĘ

*Kommissyia Rządowa*
*Spraw Wewnętrznych i Policyi*

Porównywaiąc stan plantacyy kraiowych od roku 1816 z latami następnemi, dostrzegła z ukontentowaniem, iż ta część gospodarstwa kraiowego coraz większy wzrost biorąc, doszła do tego stopnia, że iuż ustaie po większey części potrzeba sprowadzania tytuniu ordynaryynego z zagranicy.

Postęp tychże plantacyy okazał się następuiący:

W roku 1816 wydały i zakupiono z nich do fabryk kraiowych liścia tytuniowego cetnarów . . . 3174.

W roku 1817 . . . 4378

W roku 1818 . . . 11,934.

W roku 1819 zakupiono . 25,681.

i ieszcze pewna ilość z plantacyy tegoż roku na składach pozostała.

Uwiadomiaiąc o tem publiczność znayduie Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi potrzebę zwrócić razem iey uwagę, iż produkt ten dla kraiu i plantatorów o ile iest pożytecznym, gdy go plantacyie wydaią w proporcyi na konsumcyią kraiową potrzebney, o tyle znowu byłby szkodliwym, gdyby tak iak teraz w poślednim gatunku przewyższał potrzebę kraiową, albowiem zbyteczna ilość tytuniu, nie będąc zakupiona do fabryk kraiowych i niemogąc bydź spieniężoną za granicą ze względu ordynaryyney uprawy i gatunku, stałaby się ciężarem dla innych nawet plantatorów, lub też zrodziłaby defraudacyie z uymą dochodów skarbowych i z przeszkodą wzrostu celnieyszych plantacyy.

Z przyczyn zatem dopiero przytoczonych wypada koniecznie starać się, aby plantacyie kraiowe w uprawie gruntu, wyborze nasion i doprawie rozsad, zagraniczne plantacyie za wzór biorąc, produkt swóy doskonaliły i do produktu zagranicznego zbliżyły. Przez doprowadzenie ich bowiem do tego stopnia ustanie zupełnie potrzeba sprowadzania zagranicznych tabak i tytuniów. Cena takowych podniesie się, i plantatorowie znaydą wszelką łatwość i dogodność w sprzedaży swego produktu, nietylko do fabryk kraiowych lecz nawet za granicę, gdyby w

sprzedarzy takowego większą tamże znaydowali dogodność.

Osiągnienie tego celu nie iest niepodobnem, gdy grunt w kraiu naszym sprzyia plantacyi tytuniu; potrzeba tylko przyłożenia więcey cokolwiek iak dotąd pracy w uprawie gruntu, lepszego nasienia i starannego około plantacyy chodzenia.

Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi spodziewa się, iż przedsiębiorący ... mowie będące plantacyie, korzystać będą z powyższych uwag, a przez to sobie i kraiowi korzyść przynieść potrafią.

W Warszawie dnia 21 Czerwca 1820.

Minister Prezyduiący

(podp:) *T. Mostowski.*

Sekretarz Jeneralny

(podp:) *Aug. Karski.*

*Z Petersburga d. 8 Czerwca d. k.*

Wielki Xże Jmć Mikołay, przeieżdżał przez Widze dnia 22 Maia, a dnia 26 o godzinie 9tey wieczorem przybył do Rewla; gdzie dnia następnego raczył przyymować duchowieństwo, szlachtę Estońską, urzędników woyskowych i cywilnych; potem oglądał twierdzę, port i inne mieysca, a dnia 28 o godzinie 3ciey z rana, na fregacie Sweaborg popłynął do Sweaborga.

N. Cesarz Jmć dnia 19 Listopada 1819 potwierdził opinią Rady Państwa, przyznaiącą dla domu Filipowiczów, uznanych za rodowitą szlachtę w deputacyi Gubernii Mińskiey, dostoyność szlachecką, zalecaiąc razem iednego z nich, Pawła Filipowicza z dziećmi, zapisanego do rewizyi pod Jenerałem Majorem Zawiszą, do stanu przodków swych powrócić.

Nie mamy ieszcze dotąd pięknych dni wiosiennych; od początku bowiem wiosny ciągle prawie panują wiatry i niekiedy tak silne, iż ledwie z nóg nie walą, a nagłe ich zmiany raz napełniaią prawie kanały wodą równo z brzegami, w półgodziny potem ledwie nie do dna wysuszaią. Lecz gdy przy wszystkich tych wiatrach dosyć iest ciepło i częste przechodzą deszcze, pola pięknie zielenieią i obfite rokuią żniwo. — Do Kronsztatu bardzo wiele okrętów z rozmaitemi zawinęło towarami, między temi kilka iest z kawą, ktorey cena znacznie spadła.

*Z Frankfortu d. 20 Czerwca.*

*Akt ostateczny podpisany przez Pełnomocników Niemieckich w Wiedniu względem rozwinięcia i umocnienia związku Niemieckiego.* (*Ciąg dalszy*) — (*obacz Numer 54 Gazety naszey.*)

Art. 11. Zgromadzenie związkowe uchwala w Kommissyi prostą większością kresek postanowienia, które się tyczą ogólnego interessu związku. Sposób ten używa się we wszelkich przypadkach, gdzie powszechne zasady zastosować, albo uchwalone iuż ustawy i urządzenia przywieść do skutku wypada, słowem na wszelkich obradach, których akt związku lub póznieysze postanowienia od tego prawidła nie wyłączyły.

Art. 12. W przypadkach tylko wyraźnie aktem związku wymienionych, i gdy idzie o wypowiedzenie woyny albo zatwierdzenie traktatu pokoiu ze strony związku, iako też gdy wypada postanowić względem przyięcia nowego iakiego członka do związku, zbiera się zgromadzenie w całym swoim składzie. Kommissyia rozstrzyga zachodzącą w tey mierze wątpli-

wość. Zgromadzenie ogólne nie rozstrząsa rzeczy ani się naradza, lecz tylko kreskuie, czyli postanowienie uchwalone w Kommissyi ma bydź przyiętem lub odrzuconem, do tego zaś potrzeba większości dwóch trzecich części kresek.

Art. 13. Większość kresek nie stanowi względem następuiących przedmiotów: 1) przyięcia nowych lub odmiany istnieiących praw zasadniczych; 2) organicznego urządzenia iako środka do osiągnienia zamierzonych celów związku; 3) przyięcia nowych członków do związku; 4) interessów religiynych. Wszakże ostateczne kreskowanie na podobne przedmioty może nastąpić po dokładnem zgłębieniu i roztrząśnieniu pobudek, iakieby członkowie związku przeciwko temu przełożyli, co w żadnym razie nie powinno bydź wzbronionem.

Art. 14. Co się tycze organicznych urządzeń, zgromadzenie ogólne, iednomyślnością głosów rozstrzyga nietylko względem ich potrzeby, lecz nawet względem ich proiektu. Jeśli przyymie wniesione urządzenie, dalsze w tey mierze narady względem przywiedzenia iego do skutku zostawia Kommissyi, która wszelkie zachodzące pytania większością kresek rozstrzyga, i w miarę okoliczności wybiera z grona swoiego delegacyią, końcem pogodzenia różnych zdań i wniosków, z przyzwoitym względem na szczególne stosunki i życzenia.

Art. 15. W przypadku, gdy członkowie związku wspólnie nie działaią, lecz przybieraią postać poiedyńczych, udzielnych i niepodległych kraiów, a zatem szczególne swoie prawa popieraią, lub gdy ma bydź na nie włożony szczególny obowiązek, nie rozciągaiący się do ogółu, w tym razie nic w tey mierze bez ich uczestnictwa postanowić nie można.

Art. 16. Gdy posiadłości iakiego udzielnego domu Niemieckiego przechodzą prawem następstwa do drugiego, w tym razie ogólne zgromadzenie związku stanowi, czyli i w iakim sposobie nowy posiadacz ma mieć kreski przywiązane do tych posiadłości, lecz tylko na ogólnem zgromadzeniu; w Kommissyi bowiem żaden członek nie może mieć więcey iak iednę kreskę.

Art. 17. Zgromadzenie związkowe trudni się utrzymaniem prawdziwego ducha aktu związku, obiaśnieniem zawartych w nim przepisów, stosownie do celu tegoż związku, ieśliby względem tłumaczenia iego iaka zachodziła wątpliwość, i przyzwoitem zastosowaniem prawideł tegoż aktu we wszelkich zdarzyć się mogących przypadkach.

Art. 18. Gdy iedność i pokóy maią bydź ciągle utrzymane między członkami związku, przeto zgromadzenie związkowe, w przypadku zagrożenia lub przerwania domowey spokoyności i bezpieczeństwa iakiego z członków swoich, obmyślaiąc zaradcze środki, stosowne postanowienia według przepisów, obiętych w następnych artykułach, uchwala.

Art. 19. Gdyby między członkami związku wypadało lękać się poróżnienia, lub gdyby zatargi istotnie nastąpiły, w tym razie obowiązkiem iest zgromadzenia związkowego użyć stosownych do zaradzenia temu środków. Tym celem powinno nadewszystko starać się o utrzymanie stanu posiadłości.

*(Dalszy ciąg potem.)*

*Z Paryża d. 24 Czerwca.*

Monitor z dnia 20 b. m. zawiera długi artykuł o zaszłych tu zaburzeniach. Na wstępie wyraża między innemi: Od początku Maia wiadomo było władzom, iż około pałacu posiedzeń izby Deputowanych chciano zrządzić zgromadzenia. Narady względem ustawy o obiorach miały służyć za hasło, i uczniowie prawa i lekarskiey nauki poczynili pomiędzy sobą tayne zmowy. Umysł tey młodzieży zapalony nader był przez czytanie dzienników i pisemek; wyczerpała z nich wygórowane myśli o polityce, które połączywszy z naturalną żywością wieku swoiego, stała się nader usposobioną posłużenia za narzędzie do uskutecznienia planów, które miano w zamiarze. Widoki taynych podżegaczów zależały od zdarzeń; ale głównym ich zamiarem było zapewnić sobie powierzchowny wpływ, ktorymby obok izb rozrządzać mogli i przez swoią korrespondencyią rozszerzyć go tak dalece po departamentach, iż stać się mógł dla Rządu niebezpiecznym. Rząd zaś poczytał za pierwszą swoią powinność zapewnić izbie Deputowanych niepodległość, i w tym celu zalecono dnia 14 Maia Xięciu Reggio, dowodcy narodowey gwardyi, aby straż około pałacu izby podwoił. W tymże dniu zalecono nauczycielom, aby dawali baczne oko na swoich uczniów. Dnia 16 Maia w drugim dniu narad nad ustawą o obiorach, zaczęły się skupienia około izby Deputowanych; nie były one bardzo liczne, ale codziennie się powiększały!,, (Tu opisuie Monitor zaszłe i wiadome już zdarzenia) i kończy swóy opis temi słowy: "Poruszenia te, które rozpoczęli uczniowie prawa, a ukończyło pospolstwo, okazały nam w kilku dniach celnieysze peryiody rewolucyi naszey. Ta sama różnica zachodzi między pierwszem przy pałacu izby Deputowanych, a ostatniem poruszeniem dnia 9 Czerwca pod bramą S. Marciua, iaka zachodziła pomiędzy latami 1789 i 1793. Oprócz tego postrzeżono, iż burzyciele na bulewardzie za zbliżeniem się woyska, cofali się w dokładnym porządku i szyku woyskowym, co nie mogło bydź uskutecznionem iak tylko przez ludzi znaiących obroty woyskowe. Zapewnić nadto możemy, iż pomiędzy kupami burzycielów postrzeżono osoby, które przez swóy stan w towarzystwie niepowinny się tam były znaydować. W przykrych tych dniach, w których Rząd postawiony był między powinnością utrzymania porządku i nakazuiącem przez ludzkość oszczędzaniem uwięzionych ludzi, wspierały go przychylność obywateli, tęgość władz i karność woysk. Wszystkie też otrzymały w ukontentowaniu Króla nagrodę za swoią gorliwość.,,

Dnia 14 b. m. w Kortryk nastąpiła wymiana zatwierdzeń zawartego dnia 28 Marca traktatu rozgraniczenia między Francyią i Niderlandami.

W Libourne wyrobnicy dzienni zaprzestali robić, żądaiąc podwyższenia płacy. Popełnili nieiakie zdrożności, ale w krótce zostali przez zwierzchność do pracy zwroconemi.

Zandarmeryia Paryzka ma bydź do 1600 ludzi pomnożona.

Składki na pomnik zabitego tu podczas zaburzeń Ucznia prawa Lallemand, wynoszą już do 40,000 Fr.

Nieiaki Huart został przez sąd tuteyszy na 14 dniowe więzienie skazany, za to, iż wykrzyknął: niech żyie Cesarz! W obronie swoiey tłumaczył się, iż on przez to rozumiał Cesarza Rossyyskiego. Lecz sąd nie przyiął tey wymówki.

Gazeta Francyi wyraża, iż Xiąże Decazes w krótce uda się na swoie do Anglii poselstwo.

Dnia 21 wniesł Minister spraw zagranicznych Pasquier do izby Deputowanych o wyznaczenie 7 mill. Fr. dla uczynienia zadosyć traktatowi, który 1801 między Francyią i Rządem Algierskim zawarty został. Summa ta należy się kupcom tamteyszem szczególniey za dostawione zboże w r. 1793 i 1798 dla południowych departamentów Francyi i woyska we Włoszech. Izba oddała rzecz tę pod rozwagę kommissyi. — Przy dalszem roztrząsaniu budżetu, gdy rzecz była o wydatkach na woysko, wspomniał P. Constant o woyskowem kodexie, i żądał, aby ułożony przez Marszałka St. Cyr był do izby wniesiony. Dnia wczoraySzego była rzecz o wydatkach na siłę morską. Minister morski Portal sprzeciwiał się odrąceniu 40,850 Fr. które kommissyia od żądanych 50 mill. proponowała. P. Boyne de Foy znaydował, iż w roku zeszłym za nadto wyznaczono 45 mill. ponieważ żadnego morskiego handlu nie mamy, a zatem zbyteczną iest rzeczą wykładać na zasłaniaiącą go siłę tyle pieniędzy. Należy zaniechać naprawiania starych liniiowych okrętów, a raczey nowe fregaty stawiać. P. Villeveque utrzymywał nawet, iż wyiąwszy poiedyńcze czyny, Francuzka siła morska nie odkryła się w ogóle żadną chwałą. (Mocne szemranie.) Kontraadmirał Augier przywiodł na przeciw temu twierdzeniu wiele przykładów. Nawet w tak okrzyczaney bitwie pod Trafalgar zostały 4 Angielskie okręty zatopione. P. de la Boulaye utrzymywał, iż jeżeli od Ludwika XIV morska siła nasza upadła, tedy przyczyną iest tego niedarowane zaniedbanie. P. Guilhelm uczynił uwagę, iż liniiowy okręt kosztuiący w 1789 roku 1,400,000 Fr. kosztuie teraz 2,051,000 i w takimże stosunku inne okręty. P. Bastereche utrzymywał, iż iakkolwiek nieuzupełnioną iest nasza siła morska, daliśmy się nieraz iuż we znaki iedynemu naszemu na morzu nieprzyiacielowi. Wskazał w inney części świata (północney Ameryce) mścicielów, których wzrost tak iest nagły, iż wiele na nich polegać można. Zaledwo wyszli z kolebki zabieraią się iuż do przeważenia szali, która stanowić ma względem spraw morskich Europy. Widok takowy powinien sam ożywić lud nową odwagą, który zna korzyści handlu i żeglugi. Jeżeli mamy nadto okrętów, sprzedaymy ie Hiszpanom, którzy poiedaali się teraz z Francuzami. Powracaiący z niewoli Francuzkiey Hiszpanie chwalili dobre obchodzenie się z niemi we Francyi, i powiedzieli swoim współziomkom: "iż Francuzi w kraiu swoim są w cale innemi ludźmi, od tych których w kraiu naszem widzieliśmy." (Szemranie z lewey strony.) Zresztą polecał kształcenie maytków, którzy dotąd niemaią nawet domu schronienia (Inwalidów.)

---

Dziennik sporów zawiera co następuie: — "W teraźnieyszey chwili, w

tórey wszystkich uwaga zwrócona iest na Królową Angielską i na rozpoczęte między nią i Królem iey małżonkiem układy, sądziemy, iż wiadomość o przyczynie pomiędzy obiema wysokiemi osobami zachodzącego poróżnienia będzie czytelnikom przyiemna. — Karolina Amalija Elżbieta, Królowa Angielska, druga córka Xięcia Brunswicko-Wolfenbüttel, który w bitwie pod Jena śmiertelnie był raniony, i Królowney Angielskiey Augusty, naystarszey siostry Króla Jerzego III. urodziła się d. 17 Maia 1768 i zaślubioną została d. 8 Kwietnia 1795 z stryiecznym swoim bratem Jerzym Fryderykiem Augustem Xciem Wallii, czyli Następcą tronu Angielskiego. Małżeństwo to zawarte zostało z życzenia Króla Jerzego III. ale nie z chęci owczesnego Następcy tronu, a teraźnieyszego Króla, który tylko ze względów politycznych na nie zezwolił. Parlament wyznaczył iey iako Następczyni tronu 50,000 Fs. rocznego dochodu. W krotce wysokie to Małżeństwo zerwane zostało; w kilka miesięcy po urodzeniu się córki Xiężny Karoliny, nastąpił po nieiakich przemowieniach się przyiacielski rozdział. Dziesięć lat, które po tym rozdziale upłynęły, nie zawierają nic ważnego; ale gdy r. 1806 rozchodzić się zaczęły wieści obrażaiące Xiężnę Wallii, które aż do Króla doszły, a mianowicie, iż miała związki z Kapitanem Manby i Admirałem Sidney Smith, z powodu których została matką chłopca, nakazał Król dochodzenie. Kommissarzami do tego dochodzenia wyznaczonemi byli: Lord Kanclerz, Lordowie Grenville, Erskine, Ellenborough i Spencer. Słuchano wielu świadków, a między innemi zmarłego Królewica Xcia Kentu. Rzeczeni Kommissarze zdali Królowi sprawę, iż Xiężna nie podlega zarzutowi ciąży i urodzeniu chłopca, ponieważ dziecię, które przyswoiła pod nazwiskiem Billy Austin, iest synem biedney kobiety w Deptford; ale razem donieśli Monarsze, iż postępowanie Xiężny niebyło zupełnie przezorne. P. Spencer Percewal, który po śmierci Pitta przeszedł na stronę oppozycyyną, był obrońcą Xiężny Wallii i ogłosił drukiem całą przeciw niey sprawę. Jak tylko Percewal wszedł pod zmarłym Xciem Portland do Ministeryium, postanowionem zostało, iż cała sprawa Xiężny, iako też iey obrona maią bydź przytłumione. Gdy rodzinie Królewskiey, iako też narodowi zależało na tem, aby niewinność Xiężny uroczyście uznaną została, przeto z rady Ministrów odwiedził ią Król w iey mięszkaniu Blakheath. Podobnież odwiedzenia odebrała od Xiążąt i rodziny Królewskiey, i pokazywała się u Dworu i na operze w towarzystwie Królewica Xcia Kumberlandyi, który był naygórliwszym iey obrońcą. Część publiczności okazywała naywiększą radość, iż oczyszczoną została z swoiego obwinienia, które przypisywano P. John i Pani Karolinie Douglas. Podczas Ministrowstwa P. Percewal rada stanu zatwierdziła nietylko niewinność Xiężny, ale nawet obwiniaiące ią osoby nazwała lekkomyślnemi i niezasługuiące na wiarę publiczną. Przez 6 lat zostawały rzeczy w takowym stanie. Xiążę i Xiężna żyli oddzielnie, podług zaszłey pomiędzy niemi ugody w r. 1796 i zachowywali nayściśleysze milczenie o tem co zaszło, aż nakoniec wytoczyła się teraz znowu rzecz przed publiczność.

*Z Londynu d. 23 Czerwca.*

Narady względem Królowey odkładane były w parlamencie od dnia do dnia w tym tygodniu. Wczoray wystąpił nakoniec w niższey izbie z swoim wnioskiem P. Wilberforce. "Zdaie się (rzekł) iż tylko dwa zachodzą punkta, na które ieszcze się nie ugodzono, to iest przyięcie i uznanie Królowey u obcych Dworów iako Królowey Wielkiey Brytanii, i umieszczenie iey imienia w modłach kościelnych. Wiadomo, iż pierwsza okoliczność iest nader trudną i prawie niepodobną do załatwienia, zwłaszcza, iż Królowa nie iest u własnego Dworu w tym zaszczycie uznana. Gdy iednak w zaszłych układach tak dalece nakłoniono się, iż ieżeli uda się n. p. do Dworu Medyiolańskiego, że tamteyszy Minister Angielski odbierze zlecenie, aby iey winne oddawał uszanowanie, obcem wszelako Dworom musi bydź zostawionem do woli iak ią zechcą przyiąć, a zatem ten punkt, ieżeli nie zupełnie, przynaymniey po większey części iest iuż załatwiony. Pozostaie więc tylko drugi punkt do załatwienia, i lubo uważam za rzecz bardzo ważną, aby Królowa Jmc. była w modłach kościelnych umieszczona, sądzę iednak, iż możnaby rzecz tę pogodzić wyrazem: "Król i cała rodzina Królewska." Takim wyrazem będzie i Królowa Jmc. objęta, a przynaymniey sądzę, iż ktokolwiek usłyszy modły za rodzinę Królewską, przypomni sobie zawsze i o Królowey. Proponuię zatem podać Królowey od izby niższey adress podziękowania za iey przychylenie się do życzeń izby, i prosić iey, aby niezechciała naruszać spokoyności kraiowey i odstąpiła od zmiany Liturgii. Upraszam szanownych współczłonków o zastanowienie się iakie następności odrzucenie mey propozycyi za sobą pociągnie; nie pozostanie nam na owczas, iak przystąpić do przeyrzenia strach wzbudzaiącego zielonego worka, którego się bardziey lękam niżeli złego Ducha. Dla utrzymania moralności w kraiu i dla przytłumienia rozchodzących się gorszących wieści pragnę z serca, aby nie przyszło do tego środka. Nic chwalebnieyszem dla Królowey Jmc. bydź niem że, iak gdy poydzie za życzeniem, lub ieżeli mi się godzi własnych iey użyć wyrazów, gdy podda się powadze parlamentu, na owczas spodziewać się może, iż wyydzie oczyszczoną z hańby, któraby na nią spaść mogła. Królowa Jmć. nie iest Angielką, ale przekonany iestem, iż ożywiona iest dostatecznie duchem Angielskim, który ią na kłoni do uczynienia niejakich ofiar, nie z charakteru, ale z swoich uczuciów, dla zapewnienia sobie dobrego mniemania u większey części iey poddanych.

P. Brougham sprzeciwiał się w długiey mowie tey propozycyi, w którey nadzwyczay żywo przeciw Ministrom mówił, i dowodził, iż gdy Królowa była Xiężną Walli, modlono się za nią, a skoro została Królową wyrzucono iey imie z modłów.

Lord Castlereagh odpowiedział równie żywo na iego mowę, i gdy po trwaiących aż do godziny 5 z rana względem tey propozycyi sporach, przystąpiono nakoniec do głosowania, utrzymała się większością 267 głosów, i wyznaczono PP. Wilberforce, Wortley, Ackland i Banker do zaniesienia Królowey adressu.

Z powodu toczącey się tey sprawy obie strony rozpuszczaią wszelkiego rodzaiu wieści. Jak n. p. Królowa posiadać ma wielkiego znaczenia list własną przez Króla podpisany ręką, na którego wierzchu zmarły Wielki Kanclerz Thurlów dopisał, aby Królowa Jmć. troskliwie go chowała, gdyż w czasie bardzo użytecznym iey bydź może. W czoray w wieczór mówiono nawet, iż Królowa przybędzie do izby niższey.

Xiąże Leopold Sasko-Koburgski, obiąć ma po zmarłym P. Banks prezesowstwo Królewskiey akademii umieietności, do którego urzędu zdaie się także bydź Xiąże Sussexu kandydatem.

Przeszłey środy pomiędzy pospolstwem, które zamieszkuie część ulicy S. Anny w Westminsterze i powiększey części z Irlandczyków się składa, zaszła sprzeczka, która nakoniec zamieniła się w zaburzenie, przeciw któremu użyć musiano konstablów i woyska. Pospolstwo biło kamieniami konstablów i żołnierzy, uciekło potem do domów, weszło na dachy, oderwało ie i rzucało cegłami na żołnierzy. Jeden z zuchwalców przyłożył Porucznikowi Fraser do piersi pistolet, lecz szczęściem pistolet nie wypalił. Żołnierze wystrzelili kilka razy do pospolstwa i do domów; nakoniec kolbami wyłamali drzwi do iednego z domów, pochwycili 9 osób i kilkanaście ranili. Jeden z konstablów złamał żebro. Dopiero po godzinie 2 z północy oddział dragonów uspokoił to zaburzenie.

Przybył tu z południowey Ameryki P. Franciszek Zea, Viceprezydent Rzptey Kolumbiyskiey, iako pełnomocny poseł do różnych Europeyskich Dworów.

Hr. Balmain, kommissarz Rossyyski na wyspie S. Heleny, zaślubił się z pasierbicą, tamteyszego Gubernatora Lowe.

Wyprawa nasza do odnogi Perskiey po zniszczeniu rozboyniczych tam okrętów i zostawiwszy osadę w Khyma, powraca do Bombaiu.

Ciągle padaiący w kraiu naszem deszcz szkodzi bardzo urodzaiom.

---

Z Charlestown piszą, iż podług listów z Karakas i Lagueira nadeszła tam wiadomość o zaszłey w Hiszpanii odmianie. Władze Królewskie nie oznaymiły iey, ale kupcy udzielili ią publiczności z listów swoich. — Rozchodzi się także pogłoska, iż Jenerał Morillo został w bitwie z patryiotami zabity. — Z Hawanny piszą pod d. 16 Maia, iż Rząd kazał 37 officerów uwięzić. Przyczyna tego nie iest wiadoma. Lud tey wyspy pragnie ogłosić się niepodległym.

List z Aux-Cayes na Hayti (St. Domingo) pod d. 4 Maia donosi, iż okropny rokosz pod kierunkiem Jenerała Gomaz o mało niestał się niebezpiecznym dla Prezydenta Boyer, gdyby nie był zawczasu o nim się dowiedział. Z naywiększym pospiechem zebrał swe woyska, uderzył i pobił rokoszanów. Jenerał Gomaz zniknął na końcu bitwy, i sądzą, że się utopił. Boyer wydał odezwę, w którey donosł, iż rokosz uśmierzony został. Zapewnić iednak mogę (dodaie piszący) iż lubo spokoyność iest przywrocona, w krótce iednak wybuchnie woyna pomiędzy obiema przeciwnikami Boyer i Chrystofem. Pierwszy ma 25,000 ludzi gotowego i dobrze urządzonego pod zręcznemi officerami woyska, które tylko znaku do boiu oczekuie. Skarb tego Naczelnika znaydować się ma w nader dobrym stanie.

DODATEK
DO Nro 56.
GAZETY KRAKOWSKIEY

## Z KRAKOWA DNIA 12 LIPCA 1820 ROKU WE SRODĘ

*Z Berlina d. 4 Lipca.*

Onegday o godzinie 9 w wieczór udał się Nayiaśnieyszy Król z wyczaynym orszakiem do wód Karlsbadskich.

Wyiechali ztąd: Jenerał porucznik Kosiński, pierwszy dowodca Poznania, do tegoż miasta; Jenerał Rossyyski Emme do Rygi; Jenerał major Witzleben, adjutant J. K. Mci i tayny gabinetowy Radca Albrecht do Karlsbadu.

*Z Madrytu d. 14 Czerwca.*

P. Alwar Guerra, który w r. 1814 był Ministrem spraw wewnętrznych, a potem z iednego do drugiego więzienia przeprowadzany, aż nakoniec w Marcu r. b. uwolniony, gdy teraz obrany został od Estramadury deputowanym do Stanów, prosił Króla o świadectwo publiczne, iż nie za winę swoią cierpiał. J. K. M. wydał mu zatem świadectwo, że doznane prześladowania bynaymniey iego sławie nie szkodzą, że z iego usług iako Ministra iest kontent, uznaie go bydź godnym wynagrodzenia za iego długie cierpienia i udzieliłby mu tenże urząd, gdyby to nie sprzeciwiało się konstytucyi, ponieważ obranym iest deputowanym do Stanów.

Znayduiący się tu kommissarze junt Arragonii, Asturyi, Galicyi, Nawarry i S. Fernando, oświadczyli Królowi, iż to iest fałszem, iakoby w ich prowincyiach znaydowało się stronnictwo usiłuiące zaprowadzić rzeczpospolitą. Król podziękował im w pochlebnych wyrazach i wezwał do oświadczenia ich prowincyiom iego ukontentowania.

Dawni Ministrowie zostawionemi są w spokoyności; P. Pizzaro wydał nawet bez przeszkody odpowiednie pismo na czynione mu zarzuty.

Gazeta Walencyi powstaie przeciw odwłoce sądu na Jenerała Elio, roztrząsa dowody, które na swoią obronę przywieść może, i sądzi, iż podług nich na kilka tylko dni życie swoie przedłużyć może.

Rada miasta Xeres rozpisała składkę na wynagrodzenie pułku Walencia, który zagrożoną przez dragonów Królewskich spokoyność w nocy z d. 11 na 12 Marca tam utrzymał, a ta przyiosła 37 530 realów.

Rząd posela 600 celników na granice

Francuzkie i Biskai, dla wstrzymania przemycania towarów. — Korsarze powstańców południowey Ameryki pokazuią się także pod brzegami Biskai.

Kawaler Almeida, który wydawał dawniey dziennik Francuzki zachodniey Flandryi w Brügge, a dla prześladowań oddalił się z Niderlandów, wydaie teraz od 1go Lipca w S. Sebastian Hiszpańską gazetę.

Xięgarze Francuzcy opetruią ciągle Hszpaniią dziełami Woltera, Rousseau, Pradta i t. d.

*Z Włoch d. 16 Czerwca.*

Iezuici kupili w Sabina, w okolicy Monte-Leone, znaczną wieś za 36,000 piastrów, dla pomieszczenia w niey, iak słychać, wygnanych z Rossyi i Hiszpanii swoich współzakonników, którzy udaią się do kraiów Papiezkich.

Nowy Podskarbi Rzymski, Prałat Christaldi, ułożył plan, podług którego za 3 mill. piastrów nie sprzedanych ieszcze dobr narodowych, służących za hypotekę długu kraiowego, oddanych bydź ma tem duchownym, którzy maią dożywotnie pensyie wyznaczone, a pobierane przez nich pensyie obrocone bydź maią na spłacanie długu.

Ciekawy iest wypadek drugiego ziazdu między Ali Baszą Janiny i Gubernatorem wysp Jońskich, Jenerałem Maitland w Prevesa. Słychać, iż rzeczony Basza pragnął wiedzieć, czyli W. Brytaniia zachowa układ, który zachodzi ieszcze od czasów Weneckich, a poźniey był ponowiony, zabraniaiący woienney flocie Tureckiey krążenia po morzach Jońskiem i Adryiatyckiem. Jenerał Maitland nie chciał w tey mierze samowolnie stanowić; ale nim z Anglii odebrał względem tego potrzebne rozkazy, pokazała się w tych wodach Turecka eskadra, z 2 fregat i 2 brygów złożona, która Baszy Janiny zabrać miała 3 okręty. — Jenerał Maitland z 2 deputowanemi od wysp Jońskich, którzy udaią się do Anglii, dla złożenia Królowi z powodu wstąpienia na tron swoich życzeń, przybył d. 7 b. m. do Wenecyi. Podług powieści powyższych deputowanych 20 Baszów przeznaczonych iest do działania przeciw Ali, a do znayduiących się w odnodze 5 okrętów przybędzie ieszcze Kapitan Basza z 15 żaglami.

*Od brzegów Menu d. 28 Czerwca.*

Na posiedzeniu Seymu związkowego d. 15 b. m. złożona została zawarta umowa między NN. Królami Szwedzkim i Duńskim d. 1 Września 1819. — Prezes udzielił zgromadzeniu złożony w d. 8 b. m. przez Posła wolnych miast tymczasowy przepis - sądowego postępowania nayw yższego sądu appelacyynego dla czterech wolnych miast związku Niemieckiego.

W Hanowerze spodziewaią się, iż Król po odbytey koronacyi w Londynie odwiedzi tego lata Hanowerskie swoie królestwo.

Zgromadzenie Stanów W. Xięstwa Darmstadtskiego otworzone wprawdzie zostało d. 17 b. m. lecz z 44 deputowanych od miast i urzędów protestowało się 31 iż dotychczasowey konstytucyi zaprzysiądz nie mogą. Nacco gdy z strony Rządu odpowiedziano im, iż W. Xże nie uzna ich za deputowanych, ieżeli przepisaney konstytucyią przysięgi nie wykonaią, oświadczyli, iż powołanie swoie złożą w ręce tych, którzy ich obrali, i roziechali się, co i reszta deputowanych uczyniła.

*Dnia 10 i 11 Lipca 1820.*
*Cena zbóż róznego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.*

| Korzec | 1. Zł. gr. | 2. Zł. gr. | 3. Zł. gr. | 4. Zł. gr. |
|---|---|---|---|---|
| Przenicy | 16 — | 15 — | 12 — | 11 — |
| — Zyta | 9 15 | 9 — | 8 — | 7 — |
| — Jęczmienia | 7 — | 6 15 | 5 15 | 5 — |
| — Owsa | 6 — | 5 15 | 5 — | — — |
| — Jagieł | 24 — | 23 — | 21 — | 20 — |
| — Grochu | 8 — | 7 15 | 7 — | 6 — |
| — Rzepaku | — — | — — | — — | — — |

*W Gdańsku dnia 3 Czerwca.*
Łaszt 30 Korcy wynoszący.

| | | |
|---|---|---|
| Przenicy | od Złp. 630 | do 860 |
| Żyta | 410 | 410. |
| Jęczmienia | 260 | 300. |
| Owsa | 240 | 260. |
| Grochu | 520 | 520. |

Bieg Pieniędzy
*W Krakowie d. 10 Lipca.*

| | Złp. | gr. |
|---|---|---|
| Czer. Zł. Holl: monetą Courant | 19 | 15 |
| — dette Cesarski . . . . | 19 | 10 |
| Fryd. Pruskie . . . . . | 34 | — |
| Luidor . . . . . . . . | 37 | — |
| zoto frankowy . . . . | 32 | — |
| Szeiny Wiedeńskie za 100 | 233 | — |
| Złoty ryński Szeinami . | 1 | 20 |

## DONIESIENIA

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. — Z mocy Uchwały Senatu Rząd: z dnia 14 z. m. N. 1971 do powszechney podaie wiadomości, iż w dniu 20 Lipca r. b. o godzinie 10 z rana w Biórze Wydziału Dochodów Publicznych odbędzie się publiczna Licytacyia sprzedaży na dziedzictwo Domów Akademickich pod Nrmi 274 i 276 przy ulicy Gołębiey położonych, i 309 przy ulicy Wiślney narożnie stoiącego. Domy te są oszacowane przez przysięgłych w sztuce biegłych, i tak Dom pod N. 274 oszacowany iest na Złp. 3799 gr. 5. Dom N. 276 na Złp. 4815 gr. 16. Dom N. 309 na Złp. 5954 gr. 7 te więc Summy stanowić będą pretium fiscy do pierwszego wywołania. Licytować chcący złożą dziesiątą część summy szacunkowey na Vadium. Co do Domów Nru 276 i 309 połowa summy z Licytacyi wyniknąć maiąca winna bydź złożoną w Kassie Głowney w dniach czternastu od zawiadomienia Plus-Licytanta o zatwierdzeniu aktu Licytacyi przez Senat Rząd:, druga zaś połowa pozostanie przy Realności do lat sześci od której procent po 5 od 100 decursive płaconym bydź będzie powinnien, zostawiona iest wolność Nabywcy złożenia drugiey połowy summy szacunkowey czyli zaraz czyli też poźniey w każdym roku za poprzedzaiącem oznaymieniem wypłaty na pół roku. Zaś co do Domu pod N. 274 pierwsza połowa summy z Licytacyi wyniknąć maiąca tak iak wyżey w 14 dniach, druga zaś połowa winna bydź będzie wypłaconą w przeciągu czterech następnych lat, to iest tak, aby co rok iednę czwartą część z tey drugiey połowy Nabywca z procentem opłacił, pierwszy więc termin do wniesienia 1/4 części zaczynać się będzie w dniu 1 Czerwca 1821. Inne warunki odczytane będą Konkurrentom w czasie Licytacyi; do dnia iednak nastąpić maiącey Licytacyi wolne są do przeyzrenia każdemu w Biórze Wydziału Dochodów Publicznych, oprócz tego chcący się przekonać o stanie wewnętrznym i zewnętrznym tych Domów udadzą się do dozorcy Domów Akademickich P. Boguckiego.

W Krakowie dnia 1 Lipca 1820 roku.

*Sobolewski.*
*Gadomski*, S. W.

Dyrekcyia Główna Górnicza, z mocy reskryptu Wysokiey Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi z dnia 17 Czerwca r. b. Nro 227/841 z Maia 20 wydanego działaiąc, czyni wiadomo wszystkim chęć kupna maiącym, Baranów Hiszpańskich, Baranów i Owiec poprawnych, iż w Mieście Kielcach Woiewódzkim w Kancellaryi Główney Dyrekcyi Górniczey dnia 24 Lipca r. b. o godzinie 10 ranney zacznie się publiczna Licytacyia przez głośne wywoływanie na sprzedarz następuiących gatunków Owiec w oznaczeney do Licytacyi cenie.

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| 1. | Baranów Hiszpańskich trzech letnich | sztuk 3 | a fl. | 108 | sztuka. |
| 2. | Baranów Hiszpańskich iednorocznych | sztuk 27 | a fl. | 90 | sztuka. |
| 3. | Baranów poprawnych dwuletnich | sztuk 30 | a fl. | 36 | sztuka. |
| 4. | Baranów poprawnych iednorocznych | sztuk 80 | a fl. | 32 | sztuka. |
| 5. | Matek poprawnych iednorocznych | sztuk 10 | a fl. | 18 | sztuka. |
| 6. | Skopów poprawnych dwuletnich | sztuk 80 | a fl. | 12 | sztuka. |

i ciągle aż do zupełnego wyprzedania kontynuować się będzie. Życzących sobie tego kupna zaraz za gotową nastąpić maiącą zapłatę na dzień i godzinę oznaczoną zaprasza. Działo się w Kielcach na posiedzeniu Główney Dyrekcyi Górniczey dnia 24 Czerwca 1820 roku.

Dyrektor w zast: *Graff.*
Sekr: Jener: *Tomaszewski.*

Pisarz Trybunału I. Instancyi W. M. Krakowa i iego Okręgu podaie do publiczney wiadomości, iż Kamienica tu w Krakowie na Kaźmierzu w Żydowskim mieście w Gminie XI. Miasta Krakowa pod L. 46 stoiąca Starozakonnych Elkana Hirsz, i Hayli Fügatnerów Małżonków handlem trudniących się dziedziczna, na żądanie Jana Goldszpaon Obywatela Krakowskiego Farbierza na Piasku przy Krakowie pod L. 57 zamieszkałego przez publiczną Licytacyią sprzedaną zostanie. Kamienica ta sprzedaną będzie z mocy Wyroku Trybunału Handlowego byłych Departamentów Krakowskiego i Radomskiego pod dniem 18 Miesiąca Sierpnia 1814 roku zapadłego, a to na zaspokoienie złp. 820 przez Starozakonnych Elkana Hirsz i Haylę Fügatnerów Janowi Goldszpann dłużnych z prowizyią po 6 od 100 zaległą od uchybionego terminu wypłaty, tudzież kosztów prawnych. Zaięcie tey nieruchomości uskutecznione zostało przez Zastępcę Komornika Ur. Karola Gryzińskiego w dniu 11 Maia 1819 r. kopiie tego zaięcia stósownie do przepisów prawa Starozakonnym Elkanowi Hirsz i Hayli Fügatnerom Małżonkom iako Dłużnikom, tudzież Starozakonnemu Elkanowi Hirsz Fügatnerowi iako dozorcy zaiętey nieruchomości, Woytowi Gminy XI. Miasta Krakowa, tudzież Ur. Miętuzewskiemu Pisarzowi Sądu Pokoiu Okręgu II. w dniu 12 Maia 1819 wręczonemi zostały. — Tenże protokół zaięcia w Księgi Hipoteczne W. M. Krakowa i iego Okręgu na karcie 73 pod L. 23 Vol. II dnia 20 Października r. b. zaś w Kancellaryi podpisanego Pisarza Trybunału I. Instancyi w podobnąż Księgę zaięciów Nieruchomości od stronicy 353 do stronicy 357 pod L. 47 w Księdze II dnia 2 Listopada r. b. wpisanym został. Sprzedarz tey Kamienicy popierać będzie Felix Słotwiński P. O. i F. D. Patron w Krakowie przy ulicy Szerokiey pod L. 78 zamieszkały, Jmieniem Wierzyciela wyżey wyrażonego; publikacyie warunków Licytacyi odbyły się w terminach prawnych. Licytacyia przedstanowcza odbyła się dnia 31 Stycznia 1820 r. w którym przysądzenie na osobę popieraiącego Jana Goldszpan w Assystencyi iego Patrona W. Felixa Słotwińskiego za połowną Cenę 2000 Złp. nastąpiło. — Do Licytacyi stanowczey termin na dzień 8 Sierpnia 1820 r. wyznaczonym iest. — W Krakowie dnia 5 Lipca 1820 roku.

*Kuliczkowski*, Pisarz.

Trybunał I. Instancyi W. M. Krakowa i iego Okręgu. Podaie do publiczney wiadomości, iż gdy ogłoszona w dniu 27 Kwietnia r. b. i w Dzienniku Rządowym Nr. 9 i następnych umieszczona licytacyia Kamienicy pod L. 277 i 78 przy ulicy Gołębiey w Gminie 2 W. M. Krakowa, do Sukcessorów Dominika i Rozalii Krokiewiczów należących za summę 1,494 czyli raczey podług następney opinii w sztuce biegłych za summę 1,294 Złp. 24 gr. oszacowaney dla braku licytantów spełzła: przeto Trybunał w myśl artykułu 8 prawa Seymowego, z dnia 15 Grudnia 1818 r. względem Domów spustoszałych zapadłego postępuiąc, termin do powtorney licytacyi pomienioney Kamienicy na dzień 31 Lipca r. b. naznacza, a to pod warunkami iuż ogłoszonemi. Chcący licytować mogą do takowey licytacyi bez pośrednictwa Patronów zgłosić się.

W Krakowie d. 14 Czerwca 1820.

*Mąkolski.*
*Skarzyński*, *Sekr.*